

การฝึกอบรมการพัฒนาและนำใช้ข้อมูล

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว ดำเนินโครงการสร้างการมีส่วนร่วมมุ่งสู่ตำบลจัดการตนเอง โดยทำหน้าที่ ๒ ส่วนคือ ๑) เป็น “ศูนย์เรียนรู้สุขภาวะชุมชน” ๒) เป็น “กลไก” ขับเคลื่อนเครือข่าย หรือเรียกว่า “ศูนย์จัดการเครือข่าย” ซึ่งมีการกิจในการพัฒนา ต่อยอดรูปธรรมการจัดการตนเองของพื้นที่ด้วยการนำใช้ ข้อมูล การถอดบทเรียน การพัฒนาวิทยากรและยกระดับเป็นแหล่งเรียนรู้ ซึ่งมีจำนวน ๑๗ แหล่ง มาดำเนินการจัดทำเป็นหลักสูตรการเรียนรู้เครือข่าย พร้อมทั้งทำหน้าที่ให้การสนับสนุนการฝึกอบรมการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล การวิจัยชุมชน และ การนำใช้ข้อมูลแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายให้สามารถพัฒนานวัตกรรมการจัดการตนเอง จากชุดประสบการณ์ของพื้นที่ และข้อมูลที่สะท้อนศักยภาพและปัญหาจนเกิดเป็น “องค์ความรู้” อันนำมาสู่การทำงานแบบส่วนร่วม โดยกำหนดการจัดทำข้อมูลสำคัญ ๕ ส่วน ประกอบด้วย

๑.การพัฒนาข้อมูลพื้นฐาน ๒ เครื่องมือ คือการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) กำหนดการอบรมเป็น T ๑ : การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) T ๒ : การวิจัยชุมชน (RECAP)

๒.การนำข้อมูล ประกอบด้วย ๓ เครื่องมือคือ T ๓ : ตัวชี้วัดอยู่ดีมีสุข T ๔ : การทำแผนพัฒนาตำบล (๑ แผน ๑ ตำบล) T ๕ : การจัดทำข้อมูลสำหรับแสดงสถานะสุขภาพของชุมชน (Healthy Community Profile) และ T ๖ : ตัวชี้วัดชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง

๑. แนวทางการฝึกอบรม

องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว ในฐานะศูนย์จัดการเครือข่ายได้มีประสบการณ์ในการจัดทำและใช้ข้อมูลทั้งจากข้อมูลการวิจัยชุมชน (RECAP) ข้อมูลจากระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) และจากชุดข้อมูลอื่น ๆ ในพื้นที่ โดยใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาของเครือข่ายรวมสร้างชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่ (S๒I) เป็นหลักการในการสร้างการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดผลทางการปฏิบัติและการขับเคลื่อนทั้งในระดับพื้นที่และระดับเครือข่าย ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้และรายละเอียด ดังต่อไปนี้

แผนภาพ ๑ โครงสร้างหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับเครือข่าย

ในการจัดทำหลักสูตรดังกล่าวเป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานของโครงการสร้างการมีส่วนร่วมมุ่งสู่ตำบลจัดการตนเอง ซึ่งประกอบด้วย ๓ กระบวนการ คือ

(๑) หลักสูตรการฝึกอบรมข้อมูล หรือ Training Data : T (หลักสูตรที่ สสส.กำหนด)
ประกอบด้วย

- T ๑ : การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP)
- T ๒ : การวิจัยชุมชน (RECAP)
- T ๓ : การประเมินตัวชี้วัดอยู่ดีมีสุข
- T ๔ : การทำแผนพัฒนาตำบล (Policy Lap)
- T ๕ : การจัดทำข้อมูลสำหรับแสดงสถานะสุขภาพของชุมชน (Healthy Community Profile)
- T ๖ : การประเมินตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง (Self-Assessment Report: SAR)

(๒) หลักสูตรการสร้างการเรียนรู้ หรือ Training Work Shop and Sharing (กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของเครือข่ายโดยใช้พื้นที่ศูนย์จัดการเครือข่าย) มี ๓ รูปแบบ ประกอบด้วย

แบบที่ ๑ การฝึกอบรม (Training)

วิชาที่ HK ๑ เกษตรอินทรีย์

- ๑) นโยบายและโครงสร้าง บทบาทหน้าที่กลุ่ม
- ๒) การบริหารจัดการกลุ่ม
- ๓) การตรวจสอบแปลงและกระบวนการรับรองภายใน
- ๔) กระบวนการผลิต
- ๕) การจัดการตลาด
- ๖) การทำปุ๋ยอินทรีย์

แบบที่ ๒ การฝึกปฏิบัติ (Work Shop)

วิชาที่ HK๐๒ การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดจุดเสี่ยงการจราจร

- ๑) กฎกติกาหมู่บ้านปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(งานศพ ปลอดเหล้า)
- ๒) การควบคุมและจัดการความเสี่ยงเพื่อเส้นทางปลอดภัย(กู้ชีพ กู้ภัย ตำบลห้วยแก้ว)
- ๓) การเปิดโอกาสให้เลิกดื่ม(รพ.สต.สตึบบำบัด)

วิชาที่ HK๐๓ การจัดการขยะโดยชุมชน

- ๑) การจัดการขยะระดับครัวเรือน
- ๒) การจัดการขยะระดับหมู่บ้าน
- ๓) การจัดการขยะระดับหน่วยงาน (รพ.สต.หัวนา)
- ๔) การจัดการขยะระดับตำบล

วิชาที่ HK๐๔ การดูแลสุขภาพชุมชน

- ๑) Smart อสม.๔.๐ (ชมรม อสม.ห้วยแก้ว)
- ๒) กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลห้วยแก้ว
- ๓) การควบคุมโรคติดต่อโดยชุมชนท้องถิ่น (รพสต.หัวนา)

แบบที่ ๓ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing)

วิชาที่ HK๐๕ การสร้างการมีส่วนร่วม

- ๑) ธรรมนูญตำบลห้วยแก้ว

วิชาที่ HK๐๖ สวัสดิการชุมชน

- ๑) โรงสีชุมชนคำกาวหมู่ ๔
- ๒) โรงน้ำดื่มชุมชนคำกาว หมู่ ๔
- ๓) ร้านค้าชุมชนบ้านคำกาว หมู่ ๔
- ๔) ธนาคารข้าวบ้านโคกสว่าง หมู่ ๘
- ๕) กองทุนหมู่บ้าน หมู่ ๑๓
- ๖) กองทุนสวัสดิการชุมชน(ออมวันละบาท)

วิชาที่ HK๐๗ การสร้างการเรียนรู้โดยชุมชน

- ๑) ตัวมเตี้ยมเยียมวัยเตาะแตะ (ศพด.อบต.ห้วยแก้ว)

- ๒) การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยวิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน(โรงเรียนบ้านห้วยแก้งหนองศาลา)
- ๓) โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยแก้ง
- ๔) พิพิธภัณฑ์โบราณ วัดโนนใหญ่
- ๕) กลุ่มแกะสลักลายบังไฟ

วิชาที่ HK๐๔ การส่งเสริมอาชีพโดยวิถิชุมชน

-อาชีพหลังการเก็บเกี่ยว

- ๑) กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ บ้านห้วยแก้ง หมู่ ๑
- ๒) กลุ่มสานมวนยี่ข่า ห้วยแก้ง หมู่ ๑
- ๓) กลุ่มมันแกวหวาน สุขสำราญ หมู่ ๑๑

-อาชีพวิถิชุมชน

- ๑) กลุ่มทอผ้าหลักหมื่น หมู่ ๔
- ๒) กลุ่มข้าวเม่า หมู่ ๗
- ๓) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรยุคใหม่ (เลี้ยงจิ้งหรีด) หมู่ ๑๓
- ๔) กลุ่มเพาะเห็ดบานโสกหน้าขาว

(๓) การจัดการความรู้ หรือ Knowledge Management : KM (กระบวนการจัดการองค์ความรู้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในพื้นที่เครือข่ายและข้ามพื้นที่) ประกอบด้วย

KM ๑ : แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อถอดบทเรียนชุดความรู้จากผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะพื้นที่และเครือข่ายปีละ ๑ ครั้ง

KM ๒ : การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและนวัตกรรมสู่งานประจำ ปีละ ๑ ครั้ง

ประเด็นที่ ๑ : การจัดการอาหารชุมชน

ประเด็นที่ ๒ : การจัดการขยะ

ประเด็นที่ ๓ : การดูแลสุขภาพโดยชุมชน

ประเด็นที่ ๔ : การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์

ประเด็นที่ ๕ : การควบคุมการบริโภคยาสูบและสารเสพติด

KM ๓ : การแลกเปลี่ยนเรียนรู้พื้นที่เครือข่าย ๓ เดือนครั้ง

ประเด็นที่ ๑ : การจัดการอาหารชุมชน

ประเด็นที่ ๒ : การจัดการขยะ

ประเด็นที่ ๓ : การดูแลสุขภาพโดยชุมชน

ประเด็นที่ ๔ : การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์

ประเด็นที่ ๕ : การควบคุมการบริโภคยาสูบและสารเสพติด

๒. รายละเอียดการเรียนรู้และปฏิบัติการ ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ง อำเภอภูซำ จังหวัดยโสธร

๑.หลักสูตรการฝึกอบรมข้อมูล หรือ Training Data : T (ร่วมกับ สสส.)		
T๑ : การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) (ดำเนินการร่วมกับศูนย์ฝึกอบรมระบบข้อมูลตำบล)		
วิทยากร	๑. นางสาวประภัสสร ไชยรัตน์	ตำแหน่ง นักพัฒนาชุมชน
	๒. นางสาวไหม กาละจักร	ตำแหน่ง ผู้ช่วยเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน

หลักการ

การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล มีเป้าหมายให้เป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ข้อมูลร่วมกันของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ หรืออย่างน้อย ๔ องค์กรหลัก ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรท้องถิ่น หน่วยงานรัฐ และภาคประชาชน และเพื่อให้ได้ข้อมูลตำบลที่มีความครบถ้วน ถูกต้อง และมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่ตนเอง การจัดการเรียนรู้จึงเป็นกระบวนการ และวิธีการฝึกปฏิบัติที่สามารถพัฒนาทักษะผู้มาเรียนให้สามารถนำไปใช้เพื่อดำเนินการในพื้นที่ตนเองได้ จึงกำหนดให้เป็นการ

เรียนรู้ และฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง เทียบเคียงหลักการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ นำใช้ และเป็นเจ้าของข้อมูล ผ่านขั้นตอน ๗ ขั้นตอนคือ ๑) การพัฒนาทีม ๒) การเก็บรวบรวมข้อมูล ๓) การตรวจสอบความครบถ้วน ๔) การบันทึกข้อมูลโดยใช้โปรแกรม TCNAP ๕) การวิเคราะห์ข้อมูล ๖) การนำเสนอข้อมูล ๗) การนำข้อมูลในการออกแบบโครงการ

โดยการดำเนินการในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้แทนของตำบลเครือข่าย ที่ต้องนำใช้กระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ไปพัฒนาระบบข้อมูลในพื้นที่ตนเอง จำเป็นต้องเรียนรู้อย่างน้อย ๒ ส่วน ได้แก่ ๑) ขั้นตอน วิธีการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล เช่น แนวทางการเก็บข้อมูล อุปกรณ์ เครื่องมือที่สนับสนุนในการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึก การวิเคราะห์ และนำใช้ เป็นต้น ๒) เครื่องมือ ในการดำเนินการ ประกอบด้วย คนซึ่งดำเนินการทุกขั้นตอนตั้งแต่เก็บข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล บันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล นำใช้ข้อมูล ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาทีม และทักษะที่ทำให้ดำเนินการตามบทบาทได้เต็มศักยภาพ แบบสอบถามซึ่งมี ๒ ชุด คือ แบบสอบถามข้อมูลระดับบุคคล และครอบครัว (F๑) และ แบบสอบถามข้อมูลระดับกลุ่ม และชุมชน (F๒) และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้การจัดการข้อมูลจำนวนมากทั้งการบันทึกวิเคราะห์ และการนำใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการวิเคราะห์ที่ทำให้เห็นข้อมูลสถานการณ์ปัญหา ข้อมูลที่เป็นส่วนสนับสนุนศักยภาพ และผลผลิต จากกระบวนการพัฒนางานของพื้นที่ รวมถึงทำให้ทราบถึงแหล่งที่มาของข้อมูล ความเชื่อมโยงกันของข้อมูล ขอบเขตในการใช้ข้อมูลในการวิเคราะห์มี ๒ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ ข้อมูลที่แสดงสถานะสุขภาพของชุมชน ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสภาวะแวดล้อม ด้านสุขภาพและด้านการเมืองการปกครอง และ ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่สนับสนุนแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของชุมชน ๑๐ ประเด็นพื้นฐานของชุมชนท้องถิ่น ประกอบด้วย ๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ๒) การดูแลเด็กปฐมวัยในชุมชน ๓) การป้องกันความรุนแรงในครอบครัวและการส่งเสริมครอบครัวอบอุ่น ๔) การจัดการขยะ ๕) การจัดการภัยพิบัติ ๖) การจัดการดูแลสุขภาพชุมชน ๗) การจัดการอาหารชุมชน ๘) การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ๙) การควบคุมการบริโภคยาสูบและสารเสพติด ๑๐) การลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอุบัติเหตุจราจร

วัตถุประสงค์

๑. เข้าใจแนวคิด หลักการ วิธีการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (Thailand Community Network Appraisal Program: TCNAP)

๒. มีทักษะจากการฝึกปฏิบัติจริง ในการจัดเก็บข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล โดยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล TCNAP ได้แก่ ข้อมูลระดับบุคคล และครอบครัว (F๑) และ ระดับกลุ่ม และชุมชน (F๒)

๓. เกิดทักษะในการนำใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้กำหนดประเด็นและแนวทางในการแก้ไขปัญหาและความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

๔. สามารถจัดทำแผนการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลของพื้นที่ตนเองได้

กลุ่มเป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายจำนวน ๑๕ แห่ง ๆ ละ ๔ คนประกอบด้วย นักวิเคราะห์นโยบาย และแผน นักวิชาการสาธารณสุข นักวิชาการศึกษา นักพัฒนาชุมชน นักจัดการข้อมูล นักวิชาการชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ โดยต้องอบรมระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) ดำเนินการจัดเก็บ บันทึกและประมวลผลให้แล้วเสร็จ ภายใน ๖ เดือน

เงื่อนไข/ความพร้อม

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายเข้าร่วมอบรมฝึกแนวทางการวิเคราะห์ระบบข้อมูลตำบล เพื่อให้ได้มีทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลการนำใช้ข้อมูล และไปจัดกระบวนการในพื้นที่ของตนเอง

ขั้นตอน กระบวนการ

๑)ระยะเตรียมการ

การเตรียมความพร้อมสำหรับการฝึกอบรมการพัฒนากระบวนการข้อมูลตำบลจึงต้องเตรียมการอย่างน้อย ๓ ส่วน ได้แก่ ๑)พื้นที่เก็บข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ให้ข้อมูล/แกนนำกลุ่มองค์กร/อสม.เจ้าของพื้นที่/แผนที่ข้อมูลหมู่บ้าน เป็นต้น ให้เข้าใจหลักการ แนวคิด กระบวนการ การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล ๒)ทีมพี่เลี้ยง ที่รวมฝึกอบรม ให้เข้าใจหลักการ กระบวนการ ฝึกปฏิบัติ รวมถึงบทบาทพี่เลี้ยงในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้มาเรียนทั้งในพื้นที่ และตำบลเครือข่าย ๓)เอกสาร แหล่งข้อมูล จะประกอบด้วยแบบสอบถาม F๑,F๒ เอกสารข้อมูลมือสอง เช่น แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน จปฐ. กชช.๒๓ ข้อมูลจากสภาองค์กรชุมชน ข้อมูลสุขภาพจาก รพ.สต. เป็นต้น

๒) ระยะฝึกอบรม

การดำเนินการในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้แทนของตำบลเครือข่าย ที่ต้องนำใช้กระบวนการเรียนรู้ทุกขั้นตอน ไปพัฒนาระบบข้อมูลในพื้นที่ตนเอง จำเป็นต้องเรียนรู้ อย่างน้อย ๒ ส่วน ได้แก่ ๑)ขั้นตอน วิธีการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล เช่น แนวทางการเก็บข้อมูล อุปกรณ์ เครื่องมือที่สนับสนุนในการเก็บข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การบันทึกข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำใช้ข้อมูล เป็นต้น ๒)เครื่องมือ ในการดำเนินการ ประกอบด้วย คน ซึ่งดำเนินการทุกขั้นตอนตั้งแต่เก็บข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล บันทึกข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลและการนำใช้ข้อมูล ซึ่งต้องได้รับการพัฒนาทีม และทักษะที่ทำให้ดำเนินการตามบทบาทได้เต็มศักยภาพ แบบสอบถามซึ่งมี ๒ ชุด คือ แบบสอบถามข้อมูลระดับบุคคล และครอบครัว(F๑) และ แบบสอบถามข้อมูลระดับกลุ่ม และชุมชน(F๒) และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ซึ่งทำให้การจัดการข้อมูลจำนวนมากทั้งการบันทึก วิเคราะห์ นำใช้มีประสิทธิภาพ ฉะนั้นการเรียนรู้การพัฒนาระบบข้อมูลตำบล ประกอบด้วย ๕ ปฏิบัติการ ดังนี้

ปฏิบัติการ ๑ เรียนรู้แนวคิดหลักการการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล

ด้วยการบรรยายและเรียนรู้จากเอกสาร คู่มือ เทียบเคียงประสบการณ์ของผู้ร่วมกระบวนการเรียนรู้ ในการจัดการข้อมูลในพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนท้องถิ่นด้วยหลักการ ๓ ส ประกอบด้วย ส สร้างการมีส่วนร่วมในการสร้างทีมในการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วยแกนนำภาคประชาชน ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่นและหน่วยงานในพื้นที่ ส สร้างการเรียนรู้โดยการเก็บเอง วิเคราะห์เอง เป็นเจ้าของ และ ส สร้างการเปลี่ยนแปลงพัฒนาจัดทำแผนหรือโครงการเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนานวัตกรรมจัดการปัญหา การพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในพื้นที่

ปฏิบัติการ ๒ เรียนรู้การเก็บข้อมูลระดับบุคคล ครอบครัว(F๑)

เป็นการเรียนรู้องค์ประกอบข้อมูลที่ต้องการในแบบสอบถามระดับบุคคล ครอบครัว(F๑) ฝึกทักษะการใช้แบบสอบถาม (ฝึกตั้งคำถาม การลงบันทึกหรือหาคำตอบ เทคนิควิธีการเก็บและบันทึกข้อมูล ข้อควรระวังปัญหาที่พบบ่อย) ลงฝึกปฏิบัติการเก็บข้อมูลแบบสอบถามระดับบุคคล ครอบครัว(F๑) พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของการลงรหัสบันทึกและสรุปบทเรียนการเก็บข้อมูลระดับบุคคล ครอบครัว(F๑)

ปฏิบัติการ ๓ เรียนรู้การเก็บข้อมูลระดับกลุ่ม และชุมชน (F๒)

เรียนรู้องค์ประกอบข้อมูลที่ต้องการในแบบสอบถาม ข้อมูลระดับกลุ่ม และชุมชน(F๒) ศึกษาและฝึกทักษะใช้งานแบบสอบถามข้อมูลระดับกลุ่ม และชุมชน(F๒) โดยการฝึกเก็บข้อมูลแบบสอบถามระดับกลุ่มและชุมชน(F๒) ตั้งแต่การวางแผนมอบหมายและจัดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล การระบุสถานที่ ที่ใช้เก็บข้อมูล สอบถามข้อมูลที่ให้กับผู้ให้ข้อมูล แกนนำ อสม. (ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน) รวบรวมและสรุปเป็นข้อมูลระดับกลุ่ม และชุมชน และสรุปบทเรียน การเก็บข้อมูลระดับกลุ่ม และชุมชน(F๒)

ปฏิบัติการ ๔ การทำงานของโปรแกรม TCNAP การวิเคราะห์ และการนำใช้ข้อมูล ประกอบด้วย ๒ กิจกรรมย่อย ดังนี้

(๑)กิจกรรมย่อยที่ ๑ เรียนรู้การทำงานของโปรแกรม TCNAP เรียนรู้จากการบรรยาย แนวคิดหลักการของโปรแกรมในภาพรวม ได้แก่ โครงสร้างโปรแกรม วิธีการใช้งาน เทคนิคและวิธีบันทึก และการตรวจสอบ เป็นต้น รวมถึงการฝึกปฏิบัติจริง ในการเรียนรู้ระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เช่น การบันทึกข้อมูล การประมวลผล และการส่งออกข้อมูล รวมถึงออกแบบรูปแบบการนำเสนอ เป็นต้น

(๒)กิจกรรมย่อยที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลและนำใช้ข้อมูล โดยการสรุปข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามระดับบุคคล และครอบครัว ด้วยการเจนับ(ทำมือ) และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เห็น

สถานะของตำบล ประกอบด้วย ๑) ข้อมูลที่แสดงสถานะสุขภาวะชุมชน ๕ ด้าน ได้แก่ สังคม เศรษฐกิจ สถานะแวดล้อม สุขภาพ และการเมืองการปกครอง และ ๒) ข้อมูลที่แสดงถึงแนวทางการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของชุมชน ๑๐ ประเด็น ได้แก่ ๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ๒) การดูแลเด็กปฐมวัยในชุมชน ๓) การเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัว ๔) การจัดการขยะ ๕) การจัดการภัยพิบัติ ๖) การดูแลสุขภาพในชุมชน ๗) การจัดการอาหารในชุมชน ๘) เศรษฐกิจชุมชน ๙) การควบคุมการบริโภคยาสูบและสารเสพติด ๑๐) การลดการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และอุบัติเหตุจราจร

ปฏิบัติการ ๕ จัดทำแผนการเก็บข้อมูลและการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลรายตำบล

เรียนรู้และเทียบเคียงแนวทางการสร้างทีมพัฒนาระบบข้อมูลตำบลจากพื้นที่ที่มีประสบการณ์ จัดทำแผนการเก็บข้อมูล TCNAP ระดับตำบล ตามกรอบเวลา การกำหนดแผนปฏิบัติการในการพัฒนาระบบข้อมูลตำบลให้แล้วเสร็จระยะ ๓ เดือน และกำหนดบทบาทหน้าที่คณะกรรมการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล

๓) ระยะดำเนินการในพื้นที่

(๑) ประชุมคณะทำงานระบบข้อมูลตำบล (๔ องค์กร) หลักในชุมชนเพื่อทำความเข้าใจชี้แจงการพัฒนาระบบข้อมูลและค้นหาคัดเลือกทีมรับผิดชอบระบบข้อมูลระดับหมู่บ้าน และตำบล

(๒) เปิดสถานการณ์ให้กับ ๔ องค์กรหลัก และวางแผนร่วมกับคณะทำงานลงเก็บข้อมูลพื้นที่

(๓) จัดเก็บข้อมูลตำบล ๒ ระดับ ๑) ระดับบุคคลและครอบครัว (F๑) ๒) ระดับกลุ่มและชุมชน (F๒) และบันทึกลงโปรแกรมออนไลน์

(๔) สังเคราะห์ข้อมูลสุขภาวะของชุมชน ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสังคม ๒) ด้านเศรษฐกิจ ๓) ด้านสิ่งแวดล้อม ๔) ด้านสุขภาพ ๕) ด้านการเมืองการปกครอง และการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาของชุมชน ๑๐ ประเด็น

(๕) นำเสนอต่อที่ประชุม/คืนข้อมูลชุมชน

(๖) นำใช้ข้อมูลเพื่อจัดการ ๑๐ ประเด็นพื้นฐานของชุมชนและการจัดทำแผนชุมชน

สถานที่จัด

๑. ผังอบรม ณ ศูนย์ฝึกอบรมการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP)

๒. ลงพื้นที่ศึกษาระดับหมู่บ้าน ๑ หมู่บ้าน ณ ศูนย์ฝึกอบรมการพัฒนาระบบข้อมูลตำบล (TCNAP)

การประเมินผล

การนำเสนอข้อมูล และคืนข้อมูลให้กับชุมชนในพื้นที่

T๒ : การวิจัยชุมชน (RECAP) (ดำเนินการร่วมกับศูนย์ฝึกอบรมวิจัยชุมชน)		
วิทยากร	นางสาววิภาพร ยุทธธรรม	ตำแหน่ง รองปลัด อบต. ห้วยแก่ง
	วาทิร้อยโทมิตชานน สีส้ม	ตำแหน่ง นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ

หลักการ

การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน (Rapid Ethnographic Community Assessment Process : RECAP) เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นกระบวนการสร้างการเรียนรู้ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เห็นศักยภาพชุมชนในการจัดการตนเอง แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมในชุมชนและคนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตนเอง โดยการเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการในชุมชน ผ่านการจัดการงานและกิจกรรมของทุนทางสังคมทั้ง ๖ ระดับ ได้แก่ ๑) ระดับบุคคลและครอบครัว ได้แก่ แกนนำ ผู้นำ คนเก่ง คนสำคัญ ปราชญ์ อาสมัคร ฯลฯ ๒) ระดับกลุ่มทางสังคม องค์กรชุมชน ได้แก่ กลุ่มอาสาสมัคร กลุ่มอาชีพ วัด ฯลฯ ๓) ระดับหน่วยงาน ได้แก่ หน่วยบริการสุขภาพในพื้นที่โรงเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน (กศน.) ฯลฯ ๔) ระดับชุมชนหรือหมู่บ้าน ได้แก่ กองทุน สถาบันการเงินชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ ๕) ระดับตำบล ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กองทุนหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่น ฯลฯ และ ๖) ระดับเครือข่าย ซึ่งการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบเร่งด่วน นักวิจัยชุมชนเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ดังนั้นจึงต้องสร้างความเข้าใจกระบวนการโดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณาแบบ เร่งด่วน ด้วย ๗ ขั้นตอน คือ ๑) การเปิดสถานการณ์ ๒) การ

กำหนดผู้ให้ข้อมูล ๓) การสร้างแนวคำถามเพื่อเก็บข้อมูล ๔) การเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูล ๕) การวิเคราะห์ข้อมูล ๖) การนำเสนอข้อมูล ๗) การเขียนรายงาน

วัตถุประสงค์

๑. เรียนรู้การใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่แสดงศักยภาพชุมชนและข้อมูลโดยรวมที่แสดงสถานะของตำบลรวมทั้งการทำความเข้าใจแนวคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการ
๒. สร้างความเข้าใจเรื่องทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นสำหรับการออกแบบการดำเนินงานของชุมชนท้องถิ่น
๓. เรียนรู้วิธีการจัดระเบียบข้อมูลทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในระดับหมู่บ้านสำหรับการออกแบบนวัตกรรมเชิงระบบของพื้นที่
- ๔) เพื่อเป็นข้อมูลในการเชื่อมเข้าสู่การจัดการระบบการจัดการพื้นที่ และการบูรณาการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กลุ่มเป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย จำนวน ๑๕ แห่ง ๆ ละ ๔ คนประกอบด้วย นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน นักวิชาการสาธารณสุข นักวิชาการชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ

เงื่อนไข/ความพร้อม

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายเข้าร่วมอบรม ฝึกอบรมถึงการพัฒนาศักยภาพของชุมชนตนเองเพื่อให้มีความพร้อมและความสามารถในการเรียนรู้ และจัดการกับความหลากหลายของสถานการณ์ของชีวิตของประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

ขั้นตอน กระบวนการ

๑)ระยะเตรียมการ

ระยะเตรียมความพร้อมการประชุมประกอบด้วย ๔ ส่วน ได้แก่ ๑)พื้นที่เก็บข้อมูล ประกอบด้วย การเตรียมทุนทางสังคม ได้แก่ ชื่อผู้นำ/แกนนำชื่อประธานกลุ่ม/องค์กรในชุมชนเช่นผู้ให้ข้อมูล อสม.จำนวนสมาชิกครัวเรือน จำนวนประชากร ผู้ประสานงาน เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ แผนที่หมู่บ้าน/ชุมชนที่ตำบลเป็นต้น ๒) ทีมพี่เลี้ยงที่ร่วมฝึกอบรม เช่น ทีมวิชาการ ทีมจัดการ และทีมจัดกระบวนการ ให้เข้าใจหลักการ ผลที่เกิดขึ้น รวมถึงบทบาททีมพี่เลี้ยงในการสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้มาเรียนในพื้นที่ และตำบลเครือข่าย ๓)เอกสารแหล่งข้อมูลประกอบด้วยข้อมูลที่แสดงลักษณะประชากร แผนที่หมู่บ้าน ชุมชน แผนที่พัฒนาท้องถิ่น ๔ ปีแผนกองทุนสุขภาพ ข้อมูลด้านสุขภาพ เอกสารข้อมูลมือสอง จากแหล่งข้อมูลหลักในพื้นที่ เช่น รพ.สต. อบต./เทศบาล ฐานข้อมูล จปฐ. กชช.๒ค. เป็นต้น ๔)เตรียมความพร้อม ๗ ขั้นตอนของการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนาแบบเร่งด่วน

๒) ระยะฝึกอบรม

เรียนรู้การพัฒนากิจกรรมวิจัยชุมชน ประกอบด้วย ๗ ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การเปิดสถานการณ์ ทั้งในระดับตำบลและหมู่บ้าน โดยมีเป้าหมายการเรียนรู้สถานการณ์ของชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชน รวมถึงความเข้มแข็งจัดการกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ โดยเรียนรู้ข้อมูลจากมุมมองและประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลจาก ๔ องค์กรหลักที่อธิบายสถานการณ์เด่นและสำคัญของชุมชนโดยรวม ได้แก่ ๑)องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒)ท้องถิ่น ๓)ภาคประชาชน และ ๔)หน่วยงานภาครัฐ

ขั้นตอนที่ ๒ การกำหนดผู้ให้ข้อมูล เป็นการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์และเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา แบ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักและผู้ให้ข้อมูลทั่วไป

ขั้นตอนที่ ๓ การสร้างแนวคำถามเพื่อเก็บข้อมูล สามารถแบ่งออกเป็น ๕ แนวคำถาม ได้แก่ ๑)แบบเกริ่นนำหรือเปิดประเด็น ๒)แบบการอธิบาย ๓)แบบเจาะจง ๔)แบบเปรียบเทียบความเหมือนความต่าง และ ๕)แบบอธิบายเหตุผล โดยแนวคำถามดังกล่าวเป็นเครื่องมือของวิธีการเก็บข้อมูลทั้ง ๓ วิธี คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนที่ ๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลและบันทึกข้อมูล เมื่อเก็บข้อมูลทั้ง ๓ วิธีการแล้วก็นำมาบันทึก ๔ วิธี ได้แก่ ๑) บันทึกจากสิ่งที่ได้จากการสังเกตแบบมีส่วนร่วมสัมภาษณ์เจาะลึก และการสนทนากลุ่ม ๒) บันทึกแยกความเห็นส่วนตัวของนักวิจัย ให้เห็นความแตกต่างจากผู้ให้ข้อมูล ๓) บันทึกตามแนวคำถามหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ ๕ การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการจัดระเบียบข้อมูลและการให้รหัสข้อมูลเพื่อให้เห็นการจ กลุ่มประเด็นหลัก ประเด็นย่อย นำสู่การให้ความหมาย ตีความและสร้างข้อสรุปร่วมกับทุนทางสังคม

ขั้นตอนที่ ๖ การนำเสนอข้อมูล แสดงให้เห็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด เพื่อสรุปเป็นโครงสร้างของทุนทางสังคมต่าง ๆ ศักยภาพการแก้ปัญหาและการจัดการตนเอง และ ระบบของการจัดการตนเองของทุนทางสังคม สามารถนำเสนอได้หลายวิธี เช่น ตารางวิเคราะห์ แผนภาพสรุปความคิด แผนผังกระบวนการเส้นทางการพัฒนา เป็นต้น

ขั้นตอนที่ ๗ การเขียนรายงาน เป็นการเสนอข้อมูลเพื่อให้เห็น ๓ ส่วน ได้แก่ ทุนทางสังคมและศักยภาพของชุมชนในการแก้ไขปัญหาและการจัดการตนเองระบบการจัดการตนเองของทุนทางสังคมและผ่านเทคนิคและวิธีการที่หลากหลาย เช่น การเขียนบรรยาย อธิบาย เล่าเรื่อง เปรียบเทียบ เป็นต้น

๓) ระยะดำเนินการในพื้นที่ ดำเนินการดังนี้

- (๑) ประชุมทำความเข้าใจและแต่งตั้งคณะทำงานวิจัยชุมชนระดับหมู่บ้านและตำบล
- (๒) โดยเปิดสถานการณ์ให้กับ ๔ องค์กรหลักในการแสดงสถานการณ์ในพื้นที่
- (๓) ลงพื้นที่เก็บข้อมูลทุนทางสังคม ข้อมูลเงินหรือกองทุน ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมรวมถึงคนที่มีความพร้อมทั้งความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความตั้งใจ ประสบการณ์ การช่วยเหลือกันวิธีการทำงาน การรวมกลุ่มและกลุ่มเครือข่ายความสัมพันธ์ เป็นต้น
- (๔) การประมวลสังเคราะห์และนำเสนอต่อที่ประชุม/ชุมชน
- (๕) การจัดทำรายงานวิจัย

สถานที่จัด

๑. ผังอบรม ณ ศูนย์ฝึกอบรมการวิจัยชุมชน(RECAP)
๒. ลงพื้นที่ศึกษาวิจัยชุมชนณศูนย์ฝึกอบรมการวิจัยชุมชน(RECAP)

การประเมินผล

การนำเสนอข้อมูล และคืนข้อมูลให้กับชุมชนในพื้นที่

T๓ : จัดทำดัชนีความอยู่ดีมีสุข ในระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
วิทยากร	๑. นางสิริกร ภาคแก้ว	ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว
	๒. นางสาววิชชุดา ทวีตชาติ	ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

หลักการ

ตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขในระดับ อปท. เป็นเครื่องมือเปรียบเทียบสมรรถนะความอยู่ดีมีสุขในระดับ อปท. โดยเป็นตัวชี้วัดเชิงปริมาณแบบรายประเด็นและตัวชี้วัดรวบยอดในลักษณะดัชนีรวม ตัวชี้วัดที่สามารถวัดหรือประเมินความอยู่ดีมีสุขของชุมชนที่เป็นเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการบริหารงานของ อปท. ความอยู่ดีมีสุขของชุมชน (community wellbeing) ประเมินสิ่งที่มีความสัมพันธ์หรือเป็นพื้นฐาน สำคัญที่ทำให้ชุมชนมีความอยู่ดีมีสุข เช่น การเติบโตทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิต ความจำเป็นพื้นฐาน การพัฒนามนุษย์ ความสุข เป็นต้น แต่ตัวชี้วัดเหล่านี้ยังไม่เพียงพอที่จะวัดถึงความอยู่ดีมีสุขของชุมชนได้ เนื่องจากความอยู่ดีมีสุข ของชุมชนประกอบด้วยปัจจัยที่หลากหลาย เช่น ประชาชนมีสุขภาพที่ดี เป็นสังคมที่มีความปลอดภัย การมีสวัสดิการที่ดีภายในชุมชน การมีเศรษฐกิจที่ดี เป็นต้น ดังนั้นการวัดหรือประเมินความอยู่ดีมีสุขของชุมชนจึงเป็นการ ประเมินในมิติที่หลากหลาย (multidirectional) ที่มีส่วนช่วยสร้างความอยู่ดีมีสุขให้กับประชาชนในชุมชน

โดยพัฒนาตัวชี้วัดบน ฐานข้อมูลเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดจากการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะในระดับ อปท. จะทราบถึงช่องว่างการพัฒนาที่ อปท. สามารถเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งการ

นำข้อมูลจากตัวชี้วัด และผลลัพธ์จากการเปรียบเทียบสมรรถนะความอยู่ดีมีสุขไปกำหนดเป็น นโยบายสาธารณะเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและความอยู่ดีมีสุขของประชาชนภายในชุมชน อีกทั้งยังสามารถใช้เป็น เกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาการให้รางวัลแก่ อปท. ที่มีแนวทางปฏิบัติเป็นเลิศ (best practice) เพื่อจูงใจ ให้เกิด การพัฒนาความอยู่ดีมีสุขของชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าใจตรงกันในหลักการ วิธีการสำรวจ นิยามความหมายของตัวแปร และรายละเอียดของข้อคำถามในแบบ สำรวจ รวมทั้งดัชนีและตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขในระดับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นซึ่งจะทำให้ข้อมูลสำหรับ จัดทำตัวชี้วัดและดัชนีความอยู่ดีมีสุขในระดับ อปท. มีคุณภาพ น่าเชื่อถือ และสอดคล้องกับความเป็นจริง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้วิเคราะห์ จัดระบบข้อมูลตามสถานะสุขภาวะของชุมชน เพื่อ ออกแบบการพัฒนาชุมชน ด้วยการนำใช้ข้อมูลในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างการมีส่วนร่วม ของคนในชุมชน

๒. เพื่อนำใช้ข้อมูลในการดำเนินงานเครือข่ายตำบลสุขภาวะ และประเมินสถานะตำบลด้วยเครื่องมือ แบบประเมินประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำดัชนีความอยู่ดีมีสุขในระดับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย ๑๕ แห่ง ๆ ละ ๒ คนประกอบด้วย นักวิเคราะห์นโยบายและ แผน นักพัฒนาชุมชน ฯลฯ

เงื่อนไข/ความพร้อม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำแบบประเมินตัวชี้วัดอยู่ดีมีสุข ก่อนและหลังการดำเนินงาน ภายใต้โครงการโดยไม่ต้องรอให้ข้อมูลเสร็จ สามารถดำเนินการได้ดังนี้

๑.ตำบล ศจค.และเครือข่ายสามารถดำเนินการได้เลยไม่ต้องรอ TCNAP RECAP เสร็จ

๒.เตรียมข้อมูลสำหรับการกรอก ๑๐ ด้านตามแบบสำรวจตำบลละ ๑ ชุด

๓.สมัครสมาชิก และบันทึกลงในโปรแกรมประเมิน

๔.ทำรายงานการประเมิน สามารถดำเนินการได้ปีละครั้ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาข้อมูลพื้นฐานระดับ หมู่บ้าน (กชข. ๒ค) ข้อมูลด้านสุขภาพจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ข้อมูลการเกษตร หรือข้อมูล จากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภายในตำบล เช่น โรงเรียน กศน. หรือจากหน่วยงานจากภายนอก เช่น สำนักงาน พัฒนาชุมชนสำนักงานเกษตร สำนักงานสาธารณสุข ฯลฯ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ชุมชนสามารถนำมา ประมวลผลเพื่อแสดงสถานะสุขภาวะชุมชนในทุกมิติได้

ขั้นตอน กระบวนการ

๑) มอบหมายให้มีเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการสำรวจ เก็บรวบรวม และกรอกข้อมูลอย่างน้อย ๑ คน ซึ่งต้องเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำรวจ

(๒) ประสานงานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือในการให้ข้อมูลมา กรอกในแบบสำรวจให้ครบถ้วน การประเมินความอยู่ดีมีสุขในท้องถิ่นมี ๘ ด้าน ดังนี้

ด้านที่ ๑ ด้านสุขภาพ ประกอบด้วย ๑ ดัชนีย่อย ได้แก่ สุขภาพอนามัย ที่เป็นการประเมินการดูแล สุขภาพซึ่งครอบคลุมในด้านการบริการ ด้านการส่งเสริม ด้านการเงิน และด้านผลลัพธ์ ผ่านนโยบาย การด ำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆ ของ อปท. โดยมีตัวชี้วัด ๘ ตัวชี้วัด

ด้านที่ ๒ ด้านความปลอดภัยและป้องกันภัยพิบัติ ประกอบด้วย ๒ ดัชนีย่อย ได้แก่ ๑) ความปลอดภัย ที่เป็นการประเมินความปลอดภัยในท้องถิ่นที่มีต่อชีวิตและทรัพย์สิน และความปลอดภัยบนท้องถนน รวมทั้ง นโยบายการป้องกันความปลอดภัยภายในท้องถิ่นของ อปท. โดยประเมินผ่านตัวชี้วัด ๕ ตัวชี้วัด และ ๒) การ ป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ ที่เป็นการประเมินการเตรียมพร้อมและให้ความสำคัญกับการป้องกันและบรรเทาภัย พิบัติที่อาจเกิดขึ้นในท้องถิ่น โดยมีตัวชี้วัด ๓ ตัวชี้วัด

ด้านที่ ๓ ด้านสวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย ๑ ดัชนีย่อย ได้แก่ สวัสดิการชุมชนที่เป็นการประเมินการเข้าถึงสวัสดิการชุมชนของประชาชนทั่วไปและผู้ด้อยโอกาสในชุมชน และการได้รับการสนับสนุนสวัสดิการชุมชนของ อปท. โดยมีตัวชี้วัด ๖ ตัวชี้วัด

ด้านที่ ๔ ด้านเกษตรยั่งยืน ประกอบด้วย ๑ ดัชนีย่อย ได้แก่ การสนับสนุนและส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ที่เป็นการประเมินการสนับสนุนและส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ของ อปท. (เน้นเกษตรอินทรีย์เพื่อการค้า) โดยมีตัวชี้วัด ๕ ตัวชี้วัด

ด้านที่ ๕ ด้านการศึกษาและเรียนรู้ ประกอบด้วย ๑ ดัชนีย่อย ได้แก่ การศึกษาเรียนรู้ภายในชุมชน ที่เป็นการประเมินโอกาสและการให้ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อนำมาสู่ชุมชนแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยการจัดการความรู้ภายในท้องถิ่น โดยมีตัวชี้วัด ๕ ตัวชี้วัด

ด้านที่ ๖ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๒ ดัชนีย่อย ได้แก่ ๑) การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่เป็นการประเมินการดูแลและส่งเสริมให้ประชาชนดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ผ่านตัวชี้วัด ๓ ตัวชี้วัด และ ๒) การจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชน ที่เป็นการประเมินการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น โดยเฉพาะเรื่องของการจัดการขยะในชุมชน รวมทั้งการสร้างสมดุลด้านสิ่งแวดล้อมภายในท้องถิ่น โดยมีตัวชี้วัด ๑๐ ตัวชี้วัด

ด้านที่ ๗ ด้านการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ๑ ดัชนีย่อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชน ที่เป็นการประเมินการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารท้องถิ่น การให้ความคิดเห็นต่อการพัฒนาท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นตามความต้องการ รวมทั้งโอกาสในการท างานร่วมกัน การประสานเชื่อมโยงความร่วมมือ และการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยมีตัวชี้วัด ๖ ตัวชี้วัด

ด้านที่ ๘ ด้านเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วย ๑ ดัชนีย่อย ได้แก่ เศรษฐกิจชุมชน ที่เป็นการประเมินในเรื่องของรายได้สำหรับการพัฒนาท้องถิ่น การออมและเงินทุนเพื่อช่วยเหลือการประกอบอาชีพ โอกาสในการได้รับรายได้เสริม ภาระหนี้สินในระดับของครัวเรือน และการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ โดยมีตัวชี้วัด ๕ ตัวชี้วัด

(๓) หลังจากกรอกข้อมูลในแบบสำรวจเสร็จแล้ว ให้หัวหน้าสำนักงานปลัดเทศบาล/อบต.(หรือตัวแทน) เป็นผู้ตรวจแบบสำรวจจากรอกข้อมูลครบถ้วนและถูกต้อง

(๔) บันทึกข้อมูลในแบบสำรวจลงในโปรแกรมการเปรียบเทียบสมรรถนะความอยู่ดีมีสุขขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้บันทึกทำการตรวจสอบอีกครั้งว่าได้กรอกข้อมูลครบถ้วนและถูกต้อง

(๕) จัดทำรายงานผลการประเมินสุขภาวะชุมชน ประจำปีที่ได้ดำเนินการ

สถานที่จัด

ณ ห้องประชุมองค์การบริหารตำบลทุ่งกระเต็น องค์การบริหารตำบลทุ่งกระเต็น อำเภอนongกี่ จังหวัดบุรีรัมย์

การประเมินผล

การนำเสนอและการนำไปปรับใช้กับพื้นที่เพื่อแก้ปัญหา

T๔ : การทำแผนพัฒนาตำบล (๑ Plan ๑ Tambon)		
วิทยากร	๑.นางสิริกร ภาคแก้ว	ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ง
	๒. นางสาววิชชุดา ทวีตชาติ	ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผน

หลักการ

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นกระบวนการวางแผนงานของการบริหารจัดการท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ภายใต้บทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนพัฒนาท้องถิ่นนั้น สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ครอบคลุม ๕ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสังคม ๒) ด้านเศรษฐกิจ ๓)ด้านสภาวะแวดล้อม ๔) ด้านสุขภาพ ๕) ด้านการเมืองการปกครอง และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การดำเนินงานระดับหมู่บ้าน ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยุทธศาสตร์จังหวัด ยุทธศาสตร์ชาติและยุทธศาสตร์โลก ทั้งนี้องค์ประกอบสำคัญของการจัดทำแผน คือ การนำใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในพื้นที่ ซึ่งรวมทั้งระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับ

หมู่บ้าน (กช. ๒ค) ข้อมูลทะเบียนราษฎร และข้อมูลอื่น ๆ ที่สามารถนำไปประกอบการอธิบายสถานการณ์ปัญหา ความจำเป็น ศักยภาพ และยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน และ ระดับตำบลหรือเขตพื้นที่รับผิดชอบของท้องถิ่น โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจาก ๔ องค์กรหลัก ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ท้องที่ องค์กรชุมชนและภาคประชาชน และหน่วยงานภาครัฐ ที่มีการกิจและงานในพื้นที่

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อวิเคราะห์และเลือกใช้ข้อมูล ประกอบด้วย ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กช. ๒ค.) ข้อมูลทะเบียนราษฎรข้อมูลด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม และข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ เป็นต้น

๒. เพื่อนำใช้ข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน แผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งออกแบบงานและโครงการเพื่อการจัดการแก้ปัญหาและตอบสนองความต้องการในการพัฒนาของพื้นที่

กลุ่มเป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย ๑๕ แห่งๆ ละ ๔ คนประกอบด้วย นายก ปลัด นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน นักวิชาการศึกษา นักวิชาการเกษตร นักวิชาการชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ

เงื่อนไข/ความพร้อม

ต้องมีข้อมูลพร้อม ได้แก่ ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กช. ๒ค) ข้อมูลทะเบียนราษฎร ข้อมูลด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อมและข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ โดยข้อมูลต้องมีการทบทวนและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันและผ่านการตรวจทานจากพื้นที่แล้ว สามารถนำไปประกอบการอธิบายสถานการณ์ปัญหา ความจำเป็น ศักยภาพ และยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้งในระดับหมู่บ้านหรือชุมชน เพื่อประกอบการจัดทำแผนแม่บทชุมชนต่อไป

ขั้นตอน กระบวนการ

๑)ระยะเตรียมการ

ทบทวนทำความเข้าใจและเตรียมข้อมูล เอกสาร สนับสนุนการจัดการเรียนรู้การพัฒนาแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนพัฒนาท้องถิ่น ร่วมกับคณะกรรมการแผนระดับหมู่บ้านและตำบล ดังนี้

(๑) ทบทวนกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน

(๒) ทบทวนแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

(๓) เตรียมข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๓.๑) สรุปรายงานข้อมูลTCNAP รายงานหมู่บ้าน ตำบลF๑, F(๒)

(๓.๒) การวิจัยชุมชนRECAP รายงานหมู่บ้าน ตำบล

(๓.๓) ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) รายงานหมู่บ้าน ตำบล

(๓.๔) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กช.๒ค) รายงานหมู่บ้าน.

(๓.๕) ข้อมูลทะเบียนราษฎร

(๓.๖) ข้อมูลของส่วนงาน (โครงสร้างพื้นฐาน เบี้ยยังชีพ ผู้ต้องการความช่วยเหลือ ฐานข้อมูลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน ฯลฯ)

(๓.๗) แผนพัฒนาหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน แผนพัฒนาตำบล

(๓.๘) แผนพัฒนาท้องถิ่น

(๓.๙) ยุทธศาสตร์ระดับหมู่บ้าน ตำบล ท้องถิ่น จังหวัด ชาติโลกที่พื้นที่ใช้ประกอบการจัดทำแผน

(๓.๑๐) แผนที่ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของแต่ละหมู่บ้านแผนที่ตำบล

๒) ระยะฝึกอบรม

(๑) เปิดสถานการณ์พื้นที่ โดยผู้นำท้องที่ ท้องถิ่นเพื่อให้เห็นถึงความเชื่อมโยง เกี่ยวข้องของทุนทางสังคมที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน

(๒) ผู้เรียนและผู้แทนหมู่บ้านตรวจสอบข้อมูล และนำข้อมูลเพื่อจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้าน
ท้องถิ่น

(๓) ผู้เรียนและผู้แทนหมู่บ้านรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลตามองค์ประกอบการจัดทำแผนพัฒนา
หมู่บ้าน โดยมีผู้แทนหมู่บ้านนำเสนอข้อมูลและสนับสนุนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

(๔) ผู้เรียนและผู้แทนหมู่บ้านจัดกลุ่มปัญหาและความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

(๕) ผู้เรียนและผู้แทนหมู่บ้าน วิเคราะห์และเลือกยุทธศาสตร์การจัดการปัญหาและความต้องการ
และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา(ร่าง)แผนพัฒนาหมู่บ้าน

(๖) นำเสนอต่อที่ประชุม/คณิศรข้อมูลชุมชน

๓) ระยะดำเนินการในพื้นที่

(๑) คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน อสม. และกลุ่มต่าง ๆ และนักวิชาการตำบล ร่วมตรวจสอบ
ข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยการรวบรวมข้อมูล เรียนรู้ข้อมูล ๔ องค์หลักตรวจสอบและ วิเคราะห์ข้อมูล
โดยมีเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(๒) การจัดทำแผนหมู่บ้าน โดย

(๒.๑) เลือกใช้ข้อมูลฐานใดฐานหนึ่งเป็นหลักและฐานประกอบมาวิเคราะห์ข้อมูลประชากร
สถานการณ์ปัญหาความต้องการรายหมู่ ๑๐ และประเด็นปัญหา

(๒.๒) พิจารณาปัญหาและความต้องการ ขนาด และความรุนแรง โดยให้คะแนน จัดกลุ่มปัญหา
และความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาสรุปแผนพัฒนาหมู่บ้าน และออกแบบ โครงการ งาน
และกิจกรรม

(๓) การจัดทำแผนตำบล

(๓.๑) แต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวข้อง
ในการทำแผน จัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น จัดทำเวทีประชาคม นำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะกรรมการ

สถานที่จัด

ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว อำเภอภูเขียว จังหวัดยโสธร

การประเมินผล

การนำเสนอและการนำไปปรับใช้กับพื้นที่เพื่อแก้ปัญหา

T๕ : การจัดทำข้อมูลสำหรับแสดงสถานะสุขภาพของชุมชน (Healthy Community Profile)		
วิทยากร	๑.วาทิรชัยโกมิตชานน สีส้ม	ตำแหน่ง นักวิชาการสุขาภิบาลชำนาญการ
	๒.นายศรศักดิ์ดา บุญทวี	ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ม.๗

หลักการ

การจัดทำข้อมูลสำหรับแสดงสถานะสุขภาพของชุมชนเป็นการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลที่จำเป็น
เพื่อแสดงถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ตลอดจนสุขภาพโดยรวมของชุมชนใน ๕ ด้าน คือ
๑) ด้านสังคม ๒) ด้านเศรษฐกิจ ๓) ด้านสภาวะแวดล้อม ๔) ด้านสุขภาพ และ ๕) ด้านการเมืองการปกครอง
ด้วยการนำข้อมูลที่มีอยู่แล้ว รวบรวม ผ่านการคิด วิเคราะห์ อย่างเป็นระบบ และหากนำมาเทียบเคียงกับ
ตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในระดับต่างๆ เช่น ระดับสากล ระดับประเทศ และระดับจังหวัดแล้ว ชุมชนท้องถิ่นจะ
สามารถประเมินผลการดำเนินงาน ชี้ให้เห็นถึงการมีมาตรฐานหรือคุณภาพการดำเนินงานของตนได้ อีกทั้งยัง
สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจในการกำหนดประเด็น นโยบาย และจัดทำแผน เพื่อการแก้ไขปัญหาอย่าง
มีเป้าหมายและออกแบบงานและกิจกรรมที่สอดคล้องและตรงกับความต้องการของประชาชนได้มากที่สุด
อย่างเป็นระบบและทุกฝ่ายมีส่วนร่วม อีกทั้งยังสามารถใช้เป็นฐานในการประเมินผลผลิต ผลลัพธ์ ในอนาคต
และเทียบเคียงกับพื้นที่อื่น ๆ เพื่อสร้างการเรียนรู้ได้ ข้อมูลแสดงสถานะสุขภาพของชุมชนยังสามารถสะท้อน
ให้เห็นถึงสถานการณ์ปัญหาของชุมชนท้องถิ่นได้ด้วย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เรียนทำความเข้าใจ แนวคิด หลักการ ข้อมูลและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์สถานะสุขภาพของชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์ข้อมูลและศักยภาพเพื่อจัดทำข้อมูลสำหรับแสดงสถานะสุขภาพของชุมชนทั้ง ๕ ด้าน และการจัดการ ๑๐ ประเด็นปัญหาพื้นฐานชุมชน

กลุ่มเป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย ๑๕ แห่ง ๆ ละ ๔ คนประกอบด้วย นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักวิชาการสาธารณสุข นักพัฒนาชุมชน นักวิชาการศึกษา นักวิชาการชุมชนท้องถิ่น ฯลฯ

เงื่อนไข/ความพร้อม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความพร้อมของ ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และข้อมูลอื่น ๆ ที่มีในชุมชน เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กช.๒ค) ข้อมูลการรับเงินช่วยเหลือของผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) ข้อมูลเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็ก ข้อมูลทะเบียนราษฎร ข้อมูลสุขภาพ ข้อมูลเกษตรและสิ่งแวดล้อม หรือข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ข้อมูลด้านสุขภาพจากรพ.สต. ข้อมูลทางด้านการเกษตรจากเกษตรตำบล การศึกษานอกโรงเรียน (กศน.) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงทางมนุษย์ (พม.) และจากเวทีประชุมต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ชุมชนสามารถนำมาประมวลผลเพื่อแสดงสถานะสุขภาพชุมชนได้ในทุกมิติ

ขั้นตอน กระบวนการ

๑. ระยะเตรียมการ

ผู้เรียนรู้บททวนและเตรียมข้อมูลตำบล (TCNAP) ข้อมูลวิจัยชุมชน(RECAP) และข้อมูลอื่น ๆ ที่มีในชุมชน เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน(จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน(กช.๒ค). ข้อมูลการรับเงินช่วยเหลือของผู้สูงอายุ(เบี้ยยังชีพ) ข้อมูลเงินอุดหนุนเพื่อการเลี้ยงดูเด็ก ข้อมูลทะเบียนราษฎร การเกษตรและสิ่งแวดล้อม ข้อมูลสุขภาพ หรือข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ

๒. ระยะฝึกอบรม

(๑) เรียนรู้หลักการ แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลสถานะสุขภาพชุมชน

(๒) เรียนรู้การวิเคราะห์ข้อมูลสถานะสุขภาพชุมชน๓ปฏิบัติการ ดังนี้

ปฏิบัติการที่ ๑ ทบทวนข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลแสดงสถานะสุขภาพชุมชน(Healthy Community Profile) และวิเคราะห์สถานะสุขภาพชุมชน ๕ ด้าน ประกอบด้วย (๑)ด้านสังคม (๒)ด้านเศรษฐกิจ (๓)ด้านสภาวะแวดล้อม (๔)ด้านสุขภาพ (๕)ด้านการเมืองการปกครอง

ปฏิบัติการ ๒ ทบทวนข้อมูลสถานการณ์ปัญหา ๑๐ ประเด็นและวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวชี้วัดของพื้นที่ ประกอบด้วย (๑)ประเด็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (๒)ประเด็นการดูแลเด็กปฐมวัยไม่ชนช (๓)ประเด็นการเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัว (๔)ประเด็นการจัดการขยะ (๕)ประเด็นการจัดการภัยพิบัติ (๖)ประเด็นการดูแลสุขภาพในชุมชน (๗)ประเด็นการจัดการอาหารในชุมชน (๘)ประเด็นเศรษฐกิจชุมชน (๙)ประเด็นการควบคุมการบริโภคยาสูบและสารเสพติด (๑๐)ประเด็นการลดการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ และอุบัติเหตุจราจร

ปฏิบัติการที่ ๓ จัดทำแผนภาพ ประกอบด้วย (๑)แผนภาพสรุปสถานะสุขภาพของชุมชน (Healthy Community Profile) ๕ ด้าน จำนวน ๑ ภาพ (๒)แผนภาพสรุปสถานการณ์ปัญหา ๑ ประเด็น จำนวน ๑ ภาพ (๓)จัดระบบข้อมูล นำเสนอต่อที่ประชุมและคืนข้อมูลสู่ชุมชน

๓. ระยะดำเนินการในพื้นที่

(๑) นักวิชาการรวบรวม ทบทวน และเลือกใช้ข้อมูลชุมชนจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

(๒) วิเคราะห์และจัดระบบข้อมูล โดยใช้เครื่องมือแนวทางการวิเคราะห์สถานะสุขภาพของชุมชน (Healthy Community Profile)

(๓) ออกรายงานฉบับสมบูรณ์

(๔) คืบข้อมูลต่อที่ประชุม/ชุมชน เพื่อออกแบบการจัดการปัญหาของพื้นที่โดยการนำใช้ทุน

สถานที่จัด

ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

การประเมินผล

การนำเสนอและการนำไปปรับใช้กับพื้นที่เพื่อแก้ปัญหา

ท๖ : ประเมินตนเองขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (SAR) ตัวชี้วัดชุมชนเข้มแข็ง		
วิทยากร	๑.นายราวี เม้าคำ	ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
	๒.นางสาวพัชรียา ราชมาลา	ตำแหน่ง สมาชิกสภา อบต.ห้วยแก้ง

หลักการ

เป็นเครื่องมือสำหรับวัดความเข้มแข็งของชุมชน ๓ มิติ คือ ๑) มืองค์ประกอบพื้นฐานที่เข้มแข็ง ๒) มีกระบวนการหรือวิธีการพัฒนาที่ยืด “ศาสตร์พระราชา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ระเบิดจากข้างใน และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางหลักในการพัฒนา และ ๓) มีผลลัพธ์การพัฒนาที่เข้มแข็ง โดยใช้ข้อมูลที่น่ามาคำนวณส่วนใหญ่จากฐานข้อมูลที่ตำบลจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ได้แก่ จปฐ. กชช ๒ ค. และระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) และแบบสำรวจจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ผ่านโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อประเมินความสามารถในการจัดการตัวเองได้ การพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้จากการปฏิบัติงานจริง ส่งต่อองค์ความรู้ไปยังชุมชนอื่น ขณะเดียวกันก็ยังสามารถพัฒนาชุมชนของตนเองให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นได้

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการแลสำรวจข้อมูลภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เพื่อจัดทำให้ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งในระดับตัวชี้วัดอปท.

๒. เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ของ อปท. รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น ได้เรียนรู้ เกี่ยวกับนิยามความหมายของตัวแปรที่ใช้จัดทำตัวชี้วัดชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งในรายละเอียดแบบสำรวจข้อมูลภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท.) เพื่อจัดทำตัวชี้วัดชุมชนท้องถิ่นเข้ม อปท.

๓. เพื่อทบทวนทุนและศักยภาพจากข้อมูลในการดำเนินงานเครือข่ายตำบลสุขภาวะ และประเมินสถานะตำบลด้วยเครื่องมือดัชนีชี้วัดชุมชนเข้มแข็งโดยวิธีสังเคราะห์ความรู้

กลุ่มเป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย ๑๕ แห่ง ๆ ละ ๔ คน ประกอบด้วย นายก ปลัด นักวิเคราะห์นโยบายและแผน นักพัฒนาชุมชน ฯลฯ

เงื่อนไข/ความพร้อม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีความพร้อมของ ระบบข้อมูลตำบล (TCNAP) การวิจัยชุมชน (RECAP) และข้อมูลอื่น ๆ ที่มีในชุมชน เช่น ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. ๒ค) ข้อมูลด้านสุขภาพจากโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล หรือข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในภายในตำบล เช่น โรงเรียน กศน. หรือจากหน่วยงานจากภายนอก เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานเกษตร สำนักงานสาธารณสุข ฯลฯ ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ชุมชนสามารถนำมาประมวลผลเพื่อแสดงสถานะสุขภาพชุมชนในทุกมิติได้

ขั้นตอน กระบวนการ

๑. ระยะเตรียมการ

ผู้นำที่ท้องถิ่น นักวิชาการรวบรวมข้อมูล จปฐ. กชช.๒ค TCNAP และข้อมูลจากการสำรวจตัวชี้วัดความเข้มแข็งของตำบลจากกลุ่มตัวอย่าง

๒. ระยะฝึกอบรม

- (๑) ผู้นำท้องถิ่น ท้องถิ่น นักวิชาการทำความเข้าใจคำนิยาม และเครื่องมือวิเคราะห์ชุมชน ได้แก่ ข้อมูล โปรแกรมคำนวณ และการแสดงผล
- (๒) ให้ผู้เรียนรู้กรอกข้อมูลเพื่อใช้ประมวลผล
- (๓) อ่านค่าและวิเคราะห์ผลจากกราฟที่แสดง

สถานที่จัด

ณ ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร

การประเมินผล

คะแนนจากแบบประเมินตนเองด้วยเครื่องมือตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น อยู่ในระดับดี

๒. หลักสูตรการสร้างการเรียนรู้เครือข่าย(รับรุ่น)

หลักการ

การสร้างการเรียนรู้ตามโครงสร้างวิชาเป็นการเรียนรู้เรื่องเด่นในพื้นที่ภายใต้พื้นฐานทางทุนและศักยภาพของพื้นที่ อันประกอบไปด้วย ๑) ทุนระดับบุคคลและครอบครัว ๒) ทุนกลุ่มทางสังคมและองค์กร ชุมชน ๓) หน่วยงานและแหล่งประโยชน์ ๔) ทุนระดับหมู่บ้าน ๕) ทุนระดับตำบล ๖) ทุนระดับเครือข่าย โดยการดำเนินงานและตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ผ่านศักยภาพ ๕ ด้านของการ ดำเนินการขับเคลื่อน คือ ๑) ด้านสังคม ๒) ด้านเศรษฐกิจดี ๓) ด้านสภาวะแวดล้อม ๔) ด้านการเมืองการ ปกครอง และ ๕) ด้านการดูแลสุขภาพ โดยองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ง ได้มีกลุ่ม องค์กร หน่วยงาน หรือแหล่งประโยชน์ที่สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และพร้อมสำหรับการเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับนำแนวทางใน การแก้ไขปัญหาพื้นฐานและขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน จำนวน ๒๔ แหล่งเรียนรู้ ซึ่ง สามารถจัดเป็นรายวิชาได้ ๘ รายวิชา ซึ่งสามารถจัดเป็นรายวิชาได้ ๓ รูปแบบ ประกอบด้วย

แบบที่ ๑ : การฝึกอบรม (Training)

วิชาที่ HK ๑ เกษตรอินทรีย์ ประกอบด้วย ๑ แหล่งเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ๑)การวางแผนการผลิต ๒)ระบบการบริหารสมาชิก ๓)การจัดการพันธุ์ ๔)การทำปุ๋ยอินทรีย์ ๕)การตรวจสอบมาตรฐาน ๖)การจัดการตลาด โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้มาเรียนรู้ ประกอบด้วย ๑) ผู้นำท้องถิ่น คือ กำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน ๒) ผู้นำท้องถิ่น คือ นายก อบท. ปลัด อบท. รองปลัด หัวหน้าสำนักปลัด ๓) ผู้นำแหล่งเรียนรู้/ชุมชน คือ ประธานชุมชน

การจัดการเรียนรู้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย ๑๕ แห่งๆ ละ ๕ คน จำนวน ๑ รุ่น จำนวน ๗๕ คน

แบบที่ ๒ ฝึกปฏิบัติ (work shop)

วิชาที่ HK๐๒ การควบคุมเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และลดจุดเสี่ยงการจราจร ประกอบด้วย ๓ แหล่ง ๑) กฎกติกาหมู่บ้านปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(งานศพ ปลอดเหล้า) ๒)การควบคุมและจัดการความเสี่ยง เพื่อเส้นทางปลอดภัย(กู้ชีพ กู้ภัย ตำบลห้วยแก้ง))การเปิดโอกาสให้เลิกดื่ม(รพ.สต.สต.บำบัด๗) โดยมี กลุ่มเป้าหมายผู้มาเรียนรู้ประกอบด้วย ๑) หัวหน้าสำนักปลัด ๒)นักป้องกันบรรเทาสาธารณภัย ๓) นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ๔)ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ๕)อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่าย พลเรือน ๖)สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล/สมาชิกเทศบาล ๗)ผู้อำนวยการโรงเรียน ๘)ผู้อำนวยการ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

วิชาที่ HK๐๓ การจัดการขยะโดยชุมชน ประกอบด้วย ๒ แหล่งเรียนรู้ จำนวน ๔ เรื่อง ๑)การจัดการ ขยะระดับครัวเรือน ๒)การจัดการขยะระดับหมู่บ้าน ๓)การจัดการขยะระดับหน่วยงาน GREEN AND CLEAN HOSPITAL (รพ.สต.หัวนา) ๔) การจัดการขยะระดับตำบล โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้มาเรียนรู้ประกอบด้วย ๑) ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ๒)นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ๓)ผู้อำนวยการโรงพยาบาล

ส่งเสริมสุขภาพตำบล/เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ ๔) คณะกรรมการหมู่บ้าน กลุ่มองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการจัดการขยะ

วิชาที่ HK๐๔ การดูแลสุขภาพชุมชน ประกอบด้วย ๓ แหล่งเรียนรู้ ๑) Smart อสม.4.0 (ชมรม อสม. ห้วยแก้ว) ๒) กองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลห้วยแก้ว ๓) การควบคุมโรคติดต่อโดยชุมชนท้องถิ่น (รพสต. ห้วยแก้ว) โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้มาเรียนรู้ประกอบด้วย ๑) ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข / นักวิชาการสาธารณสุข ๒) นักพัฒนาชุมชน ๓) ประชาชนชุมชนด้านสุขภาพ ๔) ตัวแทนกลุ่มสตรี ๕) ตัวแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน ๖) อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน ๗) คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ

การจัดการเรียนรู้ (จำนวน ๑๘๐ คน) ฝึกปฏิบัติ ๑๒ คน / ๑๒. จำนวน ๔ รุ่นๆละ ๒ วัน

แบบที่ ๓ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Sharing)

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อนเครือข่าย ในการจัดการกับปัญหาพื้นฐานของชุมชน ทั้งในรูปแบบแนวคิด หลักการ แนวทางปฏิบัติ หรือการจัดการ การแก้ไขปัญหาพื้นฐานตามนโยบายสาธารณะ เพื่อเป็นแนวทางในการถ่ายทอดสู่เพื่อนเครือข่ายไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่ ให้มีความเหมาะสมต่อบริบทและทุนทางสังคมต่อพื้นที่นั้น ๆ โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะเห็นถึงความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาและวิธีการที่นำสู่การจัดการปัญหาได้จนเกิดผลสำเร็จของเครือข่าย ทั้งในรูปธรรมที่เกิดและวิธีการจัดการ

ประกอบด้วย ๔ วิชาดังนี้

วิชาที่ HK๐๕ การสร้างการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ๑ แหล่งเรียนรู้ คือ ธรรมนูญตำบลห้วยแก้ว โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้มาเรียนรู้ประกอบด้วย ๑) นายก / ปลัด ๒) นักวิชาการสาธารณสุข ๓) นักพัฒนาชุมชน ๔) กำนัน / ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนชุมชน ๕) ตัวแทนคณะกรรมการหมู่บ้าน ๖) สภาองค์กรชุมชน ๗) อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน

วิชาที่ HK๐๖ สวัสดิการชุมชน ประกอบด้วย ๖ แหล่งเรียนรู้ ๑) โรงสีชุมชนคำกาว หมู่ ๔ ๒) โรงน้ำดื่มชุมชนคำกาว หมู่ ๔ ๓) ร้านค้าชุมชนบ้านคำกาว หมู่ ๔ ๔) ธนาคารข้าวบ้านโคกสว่าง หมู่ ๘ ๕) กองทุนหมู่บ้าน หมู่ ๑๓ ๖) กองทุนสวัสดิการชุมชน (อสมวันละบาท) โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้มาเรียนรู้ประกอบด้วย ๑) ผู้อำนวยการกองสวัสดิการ ๒) คณะกรรมการกองทุนหลักประกันสุขภาพ ๓) คณะทำงานกองทุนสวัสดิการชุมชน ๔) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการหมู่บ้าน ๖) ประธานสภาองค์กรชุมชน ๗) ประธานกลุ่ม หรือ กองทุน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการชุมชน

วิชาที่ HK๐๗ การสร้างการเรียนรู้โดยชุมชน ประกอบด้วย ๕ แหล่งเรียนรู้ ๑) กลุ่มแกะสลักลายบังไฟ ๒) พิพิธภัณฑ์โบราณ วัดโนนใหญ่ ๓) ตวมเตี้ยมเย็บมวยเตาะเตาะ (ศพด.อบต.ห้วยแก้ว) ๔) การพัฒนาคุณภาพชีวิตด้วยวิทยาศาสตร์เพื่อชุมชน (โรงเรียนบ้านห้วยแก้วหนองศาลา) ๕) โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยแก้ว โดยมีกลุ่มเป้าหมายผู้มาเรียนรู้ประกอบด้วย ๑) ผู้อำนวยการกองการศึกษา ๒) นักพัฒนาชุมชน ๓) ประชาชน ๔) ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ ๕) ผู้อำนวยการโรงเรียน / ครูศพด. ๖) สภาวัฒนธรรม ๗) ประธานกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการสร้างการเรียนรู้แต่ละกลุ่มวัย

วิชาที่ HK๐๘ การสร้างอาชีพเสริมโดยวิถชุมชน ประกอบด้วย ๗ แหล่งเรียนรู้ ๑) กลุ่มเลี้ยงโคกระบือ บ้านห้วยแก้ว หมู่ ๑ ๒) กลุ่มสานมวนึงข้าว ห้วยแก้ว หมู่ ๑ ๓) กลุ่มทอผ้าหลักหมื่น หมู่ ๔ ๔) กลุ่มข้าวเม่า หมู่ ๗ ๕) กลุ่มมันแกวหวาน สุขสำราญ หมู่ ๑๑ ๖) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรยุคใหม่ (เลี้ยงจิ้งหรีด) หมู่ ๑๓ ๗) กลุ่มเพาะเห็ดบ้านโสภณาว โดยกลุ่มเป้าหมายผู้มาเรียนรู้ประกอบด้วย ๑) นักพัฒนาชุมชน ๒) ประธานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี ๓) ประธานกลุ่มอาชีพ ๔) ประธานกลุ่มหรือกองทุนด้านการพัฒนาอาชีพ

การจัดการเรียนรู้ (จำนวน ๑๔๕ คน) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๑๓ คน / ๑๒. จำนวน ๔ รุ่นๆละ ๒ วัน

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด กระบวนการทำงานของศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน
- ๒) เพื่อหนุนเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพ พัฒนาต่อยอดและสร้างนวัตกรรมในพื้นที่โดยใช้รูปธรรมความสำเร็จของศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชน เทียบเคียงตามบริบทของพื้นที่

กลุ่มเป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย ๑๕ แห่งๆละ ๓๐ คน ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำท้องที่ ตัวแทนจากหน่วยงานรัฐ และแกนนำชุมชนที่มีความเชี่ยวชาญหรือเป็นผู้นำในแต่ละด้าน

กระบวนการเรียนรู้

โดยกำหนดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเด่นเพื่อนำประสบการณ์มาเทียบเคียงและพัฒนางานในพื้นที่ ต่อยอดงานในดับพื้นที่ ระดับอำเภอ หรือจังหวัด

๓. หลักสูตรการจัดการความรู้ (Knowledge Management) : KM	
KM ๑ :	แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายเพื่อถอดบทเรียนชุดความรู้จากผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะพื้นที่และเครือข่ายปีละ ๑ ครั้ง

หลักการ

เป็นกระบวนการหรือกลยุทธ์ที่ทำให้งานบรรลุผลตามที่ต้องการ ด้วยการรวบรวม ข้อมูลรวมองค์ความรู้ ชุดประสบการณ์ของบุคคล และเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างมาสังเคราะห์อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ๓ ส่วน ได้แก่ ๑) บทเรียน ๒) ปฏิบัติการ เช่น แหล่งเรียนรู้ ระบบย่อย และระบบหลัก เป็นต้น และ ๓) ข้อมูล ได้แก่ ระบบข้อมูลตำบลโดยการสำรวจ(TCNAP) การวิจัยชุมชน(RECAP) และข้อมูลอื่นๆ เช่น จปฐ. กชช.๒ ค ทะเบียนราษฎร ข้อมูลภาษี ข้อมูล รพ.สต. (JHCIS, HOSxp) ทะเบียนเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุ ทะเบียนเบี่ยงชีฟคนพิการ งบเงินอุดหนุน ข้อมูลเด็ก เป็นต้น ด้วยกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม สร้างการเรียนรู้ เพื่อแบ่งปัน โดยการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลทุน ศักยภาพและระบบจัดการตนเองของพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายในบริบทที่แตกต่างกัน ในแก้ปัญหาพื้นฐานของชุมชน ๑๐ ประเด็นปัญหา และสามารถต่อยอดประยุกต์ใช้หรือนำไปพัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลง หรือเกิดวิธีการแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายต่อไป

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อนำข้อมูลทุนในพื้นที่ตลอดจนการจัดการตนเองของพื้นที่มาจัดรูปแบบการจัดการแก่เครือข่ายได้อย่างเหมาะสม
- ๒) เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย
- ๓) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถถอดชุดความรู้ ได้นำใช้ชุดความรู้ จากจัดการความรู้ ทำให้เกิดการพัฒนางานระดับพื้นที่ ผลักดันให้การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะอำเภอและเครือข่ายได้อย่างเป็นระบบ

แนวทางการวิเคราะห์ ๑๐ ประเด็นปัญหา

- ๑) การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
- ๒) การดูแลเด็กปฐมวัยในชุมชน
- ๓) การเฝ้าระวังความรุนแรงในครอบครัว
- ๔) การจัดการขยะ
- ๕) การจัดการภัยพิบัติ
- ๖) การดูแลสุขภาพในชุมชน

- ๗) การจัดการอาหารในชุมชน
- ๘) การจัดการเศรษฐกิจชุมชน
- ๙) การควบคุมการบริโภคยาสูบและสารเสพติด
- ๑๐) การลดการบริโภคเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์และอุบัติเหตุจราจร

KM ๒	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและนวัตกรรมสู่งานประจำ ปีละ ๑ ครั้ง
------	--

หลักการ

การสร้างความรู้ความเข้าใจในทุนและศักยภาพของตนเองให้เกิดแก่เครือข่าย ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาพชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว จึงร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายทั้ง ๑๕ แห่ง ดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพ โดยการนำยุทธศาสตร์ S2I มาใช้ในการร่วมกันขับเคลื่อนการพัฒนากระบวนการจัดการพื้นที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายได้เกิดการพัฒนาด้านตนเอง เกิดการริเริ่ม คิดค้น พัฒนา แก้ไข หรือจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน โดยเกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะ การพัฒนา การเมืองท้องถิ่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในชุมชน หรือเกิดประโยชน์ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาพื้นฐานของชุมชน สามารถเชื่อมโยงรูปแบบในระดับพื้นที่และนำข้อมูลในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ เพื่อกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนลดปัจจัยเสี่ยง มีการกำหนดไว้ ๕ ประเด็นดังนี้

๑. ประเด็น การจัดการอาหารชุมชน
๒. ประเด็นการจัดการขยะ
๓. ประเด็นการดูแลสุขภาพชุมชน
๔. ประเด็นการควบคุมบริโภคยาสูบและสารเสพติด
๕. ประเด็นการควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

และสามารถต่อยอดประยุกต์ใช้หรือนำไปพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ หรือเกิดวิธีการแก้ไขปัญหาใหม่ ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายจึงกำหนดให้มี การจัดการความรู้ หรือ Knowledge Management : MK มี ๓ ส่วน ประกอบด้วย ๑) KM ๑ :แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อถอดบทเรียนชุดความรู้จากผลการดำเนินงาน การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะพื้นที่และเครือข่ายปีละ ๑ ครั้ง ๒) KM ๒ : การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและนวัตกรรมสู่งานประจำ ปีละ ๑ ครั้ง ๑)การจัดการอาหารชุมชน ๒)การจัดการขยะ ๓)การดูแลสุขภาพโดยชุมชน ๔)การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ ๕)การควบคุมการบริโภคยาสูบและสารเสพติด ๓) KM ๓ :แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเด่นพื้นที่เครือข่าย ๓ เดือนครั้ง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ข้อมูลการจัดการตนเองในพื้นที่ของศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาพชุมชนแก่เครือข่าย
๒. เพื่อให้เครือข่ายมีรูปแบบ/แนวทางในการจัดการตนเองตามบริบทของพื้นที่

KM ๓	การแลกเปลี่ยนเรียนรู้พื้นที่เครือข่าย ๓ เดือนครั้ง
------	--

หลักการ

การศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลทุน ศักยภาพและระบบจัดการตนเองของพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายนั้น ก่อให้เกิดการเรียนรู้ตามแนวทางการแก้ปัญหาในบริบทที่แตกต่างกัน ซึ่งสามารถนำไปเป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ตนเอง ดังนั้น นอกเหนือจากการใช้พื้นที่ของศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาพชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว เป็นพื้นที่เรียนรู้แล้วเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย ได้เกิดการเรียนรู้การจัดการพื้นที่ การเทียบเคียงประสบการณ์ความเชี่ยวชาญของแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดแรงบันดาลใจเกิดแรงกระตุ้นหนุนเสริมพลังและนำความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ไปปรับใช้ในพื้นที่ ตามบริบททุนทางสังคมและศักยภาพของแต่ละองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นเครือข่าย จึงต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้พื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายรวม ๑๕ แห่ง ซึ่งส่งผลให้เครือข่ายได้เรียนรู้ต่อยอด หรือนำไปสร้างนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาของพื้นที่เครือข่าย ได้อย่างเป็นรูปธรรม

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาข้อมูลทุนในพื้นที่และการจัดการตนเองในพื้นที่เครือข่าย
๒. เพื่อนำข้อมูลทุนในพื้นที่ตลอดจนการจัดการตนเองของพื้นที่มาจัดรูปแบบการจัดการแก้เครือข่าย ได้อย่างเหมาะสม
๓. เพื่อสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง ศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชนและเครือข่าย

รูปธรรมเรื่องเด่นในการสร้างการเรียนรู้

- ประเด็นที่ ๑ : การจัดการอาหารชุมชน
- ประเด็นที่ ๒ : การจัดการขยะ
- ประเด็นที่ ๓ : การดูแลสุขภาพโดยชุมชน
- ประเด็นที่ ๔ : การควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์
- ประเด็นที่ ๕ : การควบคุมการบริโภคยาสูบและสารเสพติด

กลุ่มเป้าหมาย

คณะทำงาน ๔ องค์กรหลักองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่าย อปท. ละ ๓ คน ผู้เข้าร่วม ประกอบด้วย ผู้นำท้องที่ ผู้นำท้องถิ่น หน่วยงานและ นักวิชาการชุมชนท้องถิ่น

กระบวนการเรียนรู้

เครือข่ายศูนย์จัดการเครือข่ายสุขภาวะชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้ว จำนวน ๑๕ แห่ง กำหนดประเด็นการขับเคลื่อนร่วมกันให้เกิดรูปธรรมการจัดการตนเอง ๕ ประเด็น โดยกำหนดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องเด่นของเครือข่าย ๓ เดือน/ครั้ง วนเวียนไปตามความพร้อมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อนำประสบการณ์มาเทียบเคียงและพัฒนางานในพื้นที่ตนเอง โดยการจัดกิจกรรม ๒ วัน ไปกลับ

เรื่องเด่นของเครือข่าย

ลำดับ	อปท.	อำเภอ	เรื่องเด่น	สอดคล้องประเด็น
๑	เทศบาลตำบล กุดชุมพัฒนา	กุดชุม	ชุมชน Zero Waste	การจัดการสิ่งแวดล้อม ชุมชน
๒	องค์การบริหารส่วน ตำบลกุดชุม	กุดชุม	๑.โครงการส่งเสริมผลผลิตทางการ เกษตร(งานลำไย) ๒.ธนาคารน้ำใต้ดิน	การจัดการอาหารชุมชน
๓	องค์การบริหารส่วน ตำบลกำแมด	กุดชุม	๑.ระบบข้อมูลเกษตรอินทรีย์ในตำบล ๒.ตลาดอินทรีย์ในชุมชน ตลาด ตลาด นัดหมู่บ้าน ๓. อาหารปลอดภัยในงานศพ ๔.ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี	การจัดการอาหารชุมชน
๔	องค์การบริหารส่วน ตำบลคำน้ำสร้าง	กุดชุม	กิจกรรมปรับปรุงดิน น้ำ เพื่อ การเกษตร	การจัดการอาหารชุมชน
๕	องค์การบริหารส่วน ตำบลโนนเปือย	กุดชุม	คนหัวใจเพชร งานศพ งานบุญปลอดเหล้า ธรรมนูญตำบล	การควบคุมการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์
๖	เทศบาลตำบลนาเวียง	ทรายมูล	๑.กลุ่มชาวอินทรีย์ ๒.กลุ่มทำน้ำหมักชีวภาพ	การจัดการอาหารชุมชน

ลำดับ	อปท.	อำเภอ	เรื่องเด่น	สอดคล้องประเด็น
๗	องค์การบริหารส่วนตำบลดูลาด	ทรายมูล	๑.กองทุน สปสช.อปต.ดูลาด ๒.กองทุน LTC ศูนย์สร้างโคก	การดูแลสุขภาพชุมชน
๘	องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำคำ	ไทยเจริญ	๑.โครงการพัฒนาหมู่บ้านในการจัดการขยะ ๒.การคัดแยกในครัวเรือน	การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน
๙	องค์การบริหารส่วนตำบลสมเฝ้า	ไทยเจริญ	๑.การบำบัดผู้เสพ/ผู้ติดแอลกอฮอล์ในรพ.สต. ๒.การจัดตั้งธรรมนูญสุขภาพ ควบคุมแอลกอฮอล์ ๓.MOUระหว่างนายอำเภอและกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน	การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
๑๐	เทศบาลตำบลป่าติ้ว	ป่าติ้ว	ออกกำลังกายต้านภัยโรค โรงเรียนสร้างสุขผู้สูงอายุ	การดูแลสุขภาพชุมชน
๑๑	องค์การบริหารส่วนตำบลกระจาย	ป่าติ้ว	๑.การบริหารขยะในชุมชน ๒.กองทุนธนาคารขยะทองคำ ๓.การจัดการขยะอินทรีย์	การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน
๑๒	องค์การบริหารส่วนตำบลฟ้าหยาด	มหาชนะชัย	การฝึกซ้อมแผนอุบัติเหตุทางถนน	การควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
๑๓	องค์การบริหารส่วนตำบลหัวเมือง	มหาชนะชัย	๑.โครงการธนาคารขยะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชน ๒.โครงการคัดแยกขยะจากแหล่งกำเนิดโครงการขยะอินทรีย์ในครัวเรือน	การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน
๑๔	องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสำราญ	เลิงนกทา	๑.การปลูกผักปลอดสารพิษ ๒.การทำเกษตรอินทรีย์	การจัดการอาหารชุมชน
๑๕	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองหิน	เมือง	ธนาคารขยะ ฅาปนกิจสงเคราะห์ ๒.ส่งเสริมการจัดทำถังขยะเปียกในครัวเรือน ๓.ส่งเสริมการเลี้ยงไส้เดือนในเขตหมู่บ้านต้นแบบม.๓	การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน

** อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม